

SZERKESZTŐSÉG

hova
a lapba szánt kéziratok
reklamációk és
előfizetési pénzek
küldendőik
Székelyudvarhely,
Bethlen-u. 5.
ev. ref. papi lakás.

VASÁR NAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

<p>FŐSZERKESZTŐ: NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.</p> <p>FELELŐS SZERKESZTŐ: VAJDA FERENCZ, székelyudvarhelyi ref. pap</p>	<p>KIADJA: Az Erdélyi Ref. Egyházkerület »Egyházi Értekezlete«</p>	<p>Megjelenik: minden vasárnap egy iven.</p> <p>ELŐFIZETÉSI ÁR: Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor. Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.</p>
---	--	---

Vasárnap.

Az Isten napja — volna. Ha neki szentelők, a miként megparancsolta. De nem szenteljük szívvel-lélekkel Neki. És kárát valjuk. Ezt is a magunk napjává akarjuk tenni. Azt hisszük, többre vesszük, ha a vasárnapot is munkára fordítjuk. Pedig nem úgy van. Nincs áldás a vasárnapi munkán. Ha nem dolgozunk, »mulatunk« a lélek üdülésére és épülésére rendeltetett napon. S kevés az örömünk. A mi van, annak is sok a sálakja; mert nem a léleknek igazi öröme az.

Hát biz ez nem jól van így keresztyén atyámfiai. A vasárnapot meg kell ünnepelnünk méltóképen Istennek dicsőségére és a magunk javára. A mi tulajdonképpen egyre megy. Mert a jó Istennek nincs szüksége a gyarló ember dicséretére. Nekünk van rá szükségünk. A dicséret által jobbakká, tökéletesebbekké válunk. S ez által leszünk az Isten dicsőségévé; mert az Isten dicsőségét teremtményei tökéletességük által hirdetik. És van-e égnek és földnek szebb és dicsőbb látvány, mint a jó, a lehetőleg tökéletes ember?

Az anyaszentegyháznak a vasárnap megünneplésére vonatkozó rendelkezésében nagy bölcsesség van. A vasárnap megünnepelése az embernek nemcsak testi és lelki java, hanem boldogulása céljából is feltétlenül szükséges. Az Istennek a vasárnap megünneplésére illető rendelkezése teljesen összhangzásban van a tudománynak az ember testi és lelki jóvoltát szemelőtt tartó azon követelésével, hogy az embernek nagyobb testi és lelki erőfeszítés után nyugalomra, pihenésre van szüksége. A test a hat napi kemény munkában kifárad,

gyakran kimerül. Az elfáradást, kimerülést az okozza, hogy a test szervei a kemény munkában kopnak, a szövetekben beteges elváltozás áll be. A testnek bizonyos önmérgei képződnek (köztük legjelentékenyebb a vajsav nevű mérge), melyek csak a pihenés által küszöbölődnek ki a testből.

A fáradt, a kimerült testtel való munka az életet rövidíti. A mellett a haszna sem sok, mert fáradtan keveset lehet végezni s azt sem elég jól. A legnagyobb tudósok tehát a pihenést a hosszú és termékenyen munkás élet egyik legfőbb feltételének tekintik és ajánlják. Ma már nagy tudományu orvos-tanárok valóságos orvosság gyanánt rendelik a pihenést.

Hogy mennyire nincs Istennek áldása a vasárnapi munkán és mennyire áldásos még az ember jobbléte érdekében is az Isten rendelkezésének megtartása, arra nézve két jellemző példát hozok fel. Az egyik a protestáns angol nemzet ünnep-tartó szigorú vallásossága. Az angol népnek nincsen sok egyházi ünnepe; de vannak politikai (hazafias), társadalmi, családi ünnepei, melyeket szigorúan megtart. Annyira, hogy az angol protestáns embernek kevesebb munkanapja van egy évben, mint a sokatünneplő katolikus magyarnak. Ám ezek az ünnepek nem akadályai a nép gazdasági jólétének (tudvalevő, hogy az angol nép a maga egészében a világ leggazdagabb népe), sőt előmozdítói annak, a mennyiben a pihent testtel, munkabeosztással dolgozó nép munkája eredményesebb.

Ugyanezt a jelenséget észleljük hazai sváb-jainknál, a kik mint katolikusok szintén sokat ünnepelnek és ünnepeiket komolyan megtartják. És mégis, (vagy talán ezért) gyarapodnak. Ahol az oláhval és magyarokkal együtt laknak, először

az oláh, azután a magyar Jánost teszik »földnélküli Jáno«-sá. Mikor a pihenésnek ideje van, pihennek; mikor a dolognak ideje van, dolgoznak nagy kitartással.

Ember János.

S a jó Istennek mindent odaad,
Eget-földet nagy könnyedén,
De a szalagos uj ruhával,
Csak odajut minden vitával:
»Nem, nem, — az az anyém!«

Szabolcska Mihály.

Egy kék szalagos uj ruháról.

Mikor az én kis gyermekeim
A jó Istenről beszélgetnek,
Tudom, öröme telik ebben
Magának is a jó Istennek.
Álmélkodó, kerekre nyílt szemekkel
Beszélnek róla száz csodát,
Hogy ő teremté a virágot,
Az eget, az egész világot...
És a cseresznyefát!

Hogy övé minden, a mi látszik,
Ahol mi lakunk, ez a ház is
Az esti csillagok az égen,
Nappal a fénylő napvilág is!...
A kis leányunk napról-napra hallván
Hogy minden a jó Istené,
Hogy övé minden a világon:
Elámul ennyi gazdagságon,
S egy sóhajt küld felé!

De aztán parányi lelkén,
Valami kétség-féle támad:
»De hát kié? Kinek csinálták
A kékszalagos uj ruhámat?...

Az udvarhelyi ref. egyházmegye értekezlete egy évi működése.

(Felolvastatott Felső-Sófalván, 1905. június 29-én)

Tisztelt közgyűlés! Ötödik éve, hogy értekezleteink megalakultak. Azt mondhatjuk az első perczeztől kezdve, kerületünk 18 egyházmegyéje között, a miénk állott legelől. Ezt a főtiszteletű Püspök ur s más illetékesek is többször kijelentették. Nem dicsekvésként említjük e tényt, hanem jóleső, jogosult önérzettel szólunk róla s óhajtanók, vajha a munkásokra további buzdításul szolgálna.

Egyházmegyénk értekezlete ezen lefolyt évben is igyekezett elfoglalt helyét megtartani. Az alapszabályok által jelzett minden szerve mozgásban volt. Ha helyen-helyen egy-egy holt pontot találunk, nincs miért csüggedni, hiszen a legteljesebb élő fán is lehet megsárgult, száraz leveleket találni.

Igazgató választmányunk 3 ülést tartott. Az első ciklus lejárván, az öt bizottságot most alakította újra. Első decemberi gyűlésében kijelölte az

TÁRCZA.

Tokaji János maros-bogáti ev. ref. pap élettörténete.

(Szül. 1825. Megh. 1903.)

A Maros-Bogáti papválasztás.

Antal János püspök azt mondotta: Maros-Bogáton Kiss Pál lesz a pap, más senki! Az egyház tagjai szintén kimondták, hogy nem kell más pap nekik, csak Tokaji János.

A harcz megkezdődött tehát, a mely másfél évig tartott el.

A választás napjának kitűzése haladt-maradt. Megsürgették az egyház tagjai. Többszöri sürgetés után ezt a választ nyerték:

»A választást kénytelen vagyok elnapolni, mert Tokaji Jánost azzal vádolták előttünk, hogy a marosbogáti népet folyton itatja.«

E hazugság elkiserítette a választókat és egy különös lépésre bírta.

Felkerekedett száz ember, közöttük négy birtokos és elindultak Nagy-Enyedre, a püspök akkori székhelyére.

A püspökhöz — mint a marosbogáti küldött-

ség tagjai — azonnal bebocsáttatást nyertek, de mikor elkezdtek szép rendben belépegetni, a püspök megijedt s karjait széttárva rémülten kiáltott fel: »Elég, elég! az Istenért, ne jöjjenek még többen!« Erre az emberek megálltak illedelmesen s előlépett a vezető Víz Farkas, a ki előadta, hogy valótlán dologt mondtak a püspöknek, a midőn azt mondták, hogy Tokaji a népet itatja és ők azért jöttek, hogy ezt a püspöknek értésére adják. Ime, itt vannak százan, mind józanok s józan fővel kéri a püspököt, hogy rendelje el a választás napját, mert ők Tokajit akarják lelkészüknek.

Ki lett tüzve végre, mert tovább halogatni nem merték — a választás napja,

Fölvirradt a várvavárt nap: a Commissió megérkezett és a szavazás kezdetét vette. Kiss Pál csak tizenkilenc szavazatot kapott s azt is a Belényesy és a két gróf és cselédjei tették ki. Tokaji János százan felül kapott szavazatot s mégis ennek daczára ama jogtalanságot követte el a bizottság, hogy Kiss Palit jelentette megválasztottnak. E tettüket azzal indokolták, hogy tekintettel kellett lenniök a grófokra, a kik az egyháznak kegyurai.

Ilyen módon elvégezvén dolgát a bizottság, el akart utazni: ámde a végletekig vitt nép lefoglalta a lovokat — akkor még nem járt gőzös — és addig nem adták ki, a míg az imént hozott határozatot a választás eredményével szemben, a jegyzőkönyvből hivatalosan kiírva, kezükhöz nem kapták, a melynek alapján új választás elrendel-

összes bizottságok feladatait. Ezek közül különösen három, elismerésre méltó tevékenységet is fejtett ki. Az egyháztársadalomügyi bizottság javaslata alapján foglalkozott választmányunk az egyházközségi szegények, árvák, bármi okon ingadozók ügyével. A beható tárgyalások eredményeképpen, tárgysorozat rendén lesz szerencsénk erre vonatkozólag előterjesztést is tenni a közgyűléshez. Irodalom és sajtóügyi bizottság ama jelentése, hogy Udvarhelyen vallásos művek, állandó könyvkereskedői raktáron tartása érdekében megtette a kellő lépéseket s kijelölte azon tagokat, kik ügyünket hivatva lesznek a sajtóban szolgálni — helyeslő tudással vétetett választmányunk által. Agyagfalván eme baptisumus által veszélyeztetett egyházközségünkben sürgettük a hatályosabb egyháztársadalmi munkát, úgy látszik nemis egészen eredménytelennül. A közgyűlést előkészítő bizottság nem csekély fáradságot igénylő munkálata alapján, választmányunk előkészítette, megállapította ezen közgyűlés programját, melynek sikerét most mindenki önmaga ítélheti meg. Örvendetes tudomásul vette választmányunk, hogy a megkérdezni rendelt fiókkörök közül kettő elvileg hozzájárult az ugynevezett csoportosított felolvasások eszméjéhez, sőt egy pár helyen (Bögöz és vidéke, Rugonfalva s társai) sikeresen ki is lett próbálva. Ajánljuk lelkész és tanító társainknak, a hol csak lehet tegyenek kísérletet vele. Ha igaz ügybuzgóság vezeti, a siker nem maradhat el. A mult homoród-szentmártoni közgyűlés alkalmával rendezett hangverseny jövedelme, e helyi bizottság számadása

alapján 131 k. 76 fillér volt. Választmányuk e szép eredmény, a bizottság lelkes fáradozása s a felülfizetésekért köszönetét fejezte ki.

Különben is értekezletünk anyagi viszonyai elég jól állanak, miről külön jelentésünkéből is meggyőződést szerezhet a közgyűlés. Nem hallgathatjuk el azonban most sem, hogy világi tagjainknál nagyon sok a hátrálék. A siker egyik feltételét megteremthetnők, ha ezek beszédésére az alkalmas módot megtalálhatnók. Tagjaink száma k. b. 110 volt, de a gyűjtő iverket még sok helyről nem küldötték be, a mi pedig nagyon kívánatos lenne. A multhoz viszonyítva feltűnik, hogy a tagok zömét papok és tanítók alkotják. Pedig mindnyájan szent nép, királyi papság volnánk, közösen kellene építsük Isten országát. Egyik hathatós eszközünk a vallásos iratok ingyenes kiosztása. Ezen év folyamán 500 darabot osztottunk szét, az általános és fiókköri közgyűlések alkalmával, 40 korona értékben.

De értekezletünk szive, a fiókkörök és az azt alkotó egyházközségek kebelében kell igazán megdobbanjon.

Most is *Udvarhelyvárosi fiókkörünk* és egyházközségünk, hivatásához képest szép példát mutatott. Női és férfi választmánya 3 ízben foglalkozott az egyháztársadalmi tevékenység kérdéseivel. Nyolcz szépen sikerült estélyt rendezett a tél folyamán. Ezekben közreműködtek: *Vajda Ferencz* lelkész két ízben, *Péter Károly* esperes, *Doros Györgyné*, *Nosz Gusztáv*, *Fejes Áron*, *Nagy Elemér* felolvasásokkal, szavaltak a kollegium ifjain

sét kérték a consistoriumtól. A consistorium haladéknélkül új választási napot tűzött ki, a melyre bizottsági tagokul az egyház részéről Király István esperest rendelte ki — az enyedi tractusból — és br. Kemény Farkast kérte fel a consistorium részéről.

Az új választás napja is elérkezett, de akkor Kis Pali egyetlenegy votumot sem kapott: Tokaji János közfelkiáltással lón megválasztva.

1848-ban, május 15-ikén foglalta el hivatalát az ifju lelkész Maros-Bogáton. Örömműnep volt ez a nap mindenkinek akkor ott és nemcsak a magyaroknak volt örömműnepe, hanem a románoknak is, mert Vladuc Miklós, a marosbogáti románok lelkésze is oly nagy rokonszenvet érzett Tokaji iránt, hogy nagy tevékenységet fejtett ki megválasztása körül. Sokszor meghallgatta őt a szöszéken is és dalaiért valósággal rajongott.

Soha akkora küzdelemmel nem volt egy pap megválasztva, mint Tokaji János, de szeretve se volt úgy talán mint ő, itt Magyarországon. Szívét adta e nép neki s ő a magáét cserébe adta érte és hű maradt hozzájuk örökre. Pedig sokszor nyílt alkalma szegényes állását sokkal jövedelmezőbb és tekintélyesebbel fölcserélni. Nem tette...! A hatvanas években Maros-Vásárhelyre hívták meg tanári állásra. Nem fogadta el.

Az önvédelmi harc kezdete.

Alig foglalta el hivatalát az ifju lelkész, máris komor sejtelmek neheztedek a magyarok lelkére.

Nemsokára a zavárok előjelei tünedeztek fel; mig október felé kitörőfélben volt már. A magyar kormány védelméről gondoskodott és mindenfelé egyre-másra alakultak a honvéd-zászlóaljok.

Maros-Vásárhelyen is akkor alakult a 12-ik honvédzászlóalj, csupa művelt, tanult ifjakkból. Az egész collegium tanuló ifjusága a joghallgatókkal együtt tömegesen lépett kötelékébe.

A magyar családok elmenekültek az oláhok lakta részekből. M.-Bogáton sem maradtak otthon, csak a nép és a szegénysorsu kisbirtokosok. Mint-hogy a dolgok így álltak, Tokaji János is beakart lépni a XII. honvédzászlóalj kötelékébe, de a mint megtudták ezt hivei, felkeresték a lakásán és így szóltak hozzá: »Ne hagyjon el minket ebben a válságos időben Tiszteletes ur! Maradjon velünk, legyen a mi tanácsadónk és éljünk vagy haljunk meg együtt, ha kell! De a mig közülünk egy élni fog, addig a Tiszteletes urnak bántódása nem lesz.

Vladuc Miklós is hallotta a nép által mondott szavakat, mert éppen az imént lépett a szobába, s a mint a nép bevégezte beszédét, előlépett ő is és így kiáltott fel: »Esküszöm, hogy Marosbogáton egyetlenegy magyarnak sem fog még egy hajszála se meggörbülni a románok által. És szavát megtartotta.

A fiatal pap nem hagyta el a népet; velük maradt... Velük maradt akkor is, mikor az oláhok élesre fent lándzsáikkal és kiegyenesített kaszáikkal halomra gyilkolták az erre készületlen

kivül: Szabó Kata, Losdorfer Emilia, Nosz Ilonka, Dózsa Sárika, Lányi Rózsika, Benedek Irén, Lányi Ibolyka, Lengyel Gabriella, Vas Róza. Önkéntes persely adományból befolyt ezeken 107 k. 70 fillért. Segélyt nyultott az értekezlet: a temető kerti szegényeknek pénzben, tűzifában és ételben; czipővel látott el 10 szegénysorsu ref. leányiskolai növendéket 60 k. értékben; vallástani és más könyvet vásárolt több szegénysorsu növendék számára 23 k. 70 f. értékben; 100 drb ujtestamentumot osztott ki, a konfirmendusok között, 25 K. értékben. Vasárnapot, e hiteősítő lapunkat, 12 példányban rendelte meg, egyes buzgó hitsorsosnak részére, melynek külömben e helyen 53 előfizetője van. Isten vezesse ezen hegyen épített városunkat a szent munkában még lépésről-lépésre, hogy világa messze ellátszodjék és melege sokunkat megragadjon.

Az udvarhely vidéki kör egy választmányi és egy közgyűlést tartott Mátisfalván a szokásos Isten tisztelettel kapcsolatban, melyet hatásosan végzett *Lőrincz* Áron farczádi lelkész; építő felolvasást *Szabó* Árpád tanár tartott. Megelégedést keltett e helyen a hívek buzgósága az egyház külső építése terén.

E körben vallásos felolvasásokat tartottak Kecset, Muzsna, Mátisfalva, Farczád, Boldogfalva, Agyagfalva, Bögző, Óczfalva, Szentlászló, Miklósfalva és Ábránfalván, utóbbi 5 helyen a csoportosított rendszer szerint. A többi egyházakban vagy csak közvetve foglalkoztak vallásos egyháztársadalmi kérdésekkel, vagy nem érkezett jelentés a munkálkodásokról.

A kereszteri kör egy rendes közgyűlést tartott Rugonfalván reformatiói emlékünnepe, melyet

Jakab Albert és *Vajda* Ferencz végeztek. *Fülöp* Kálmán felolvasást tartott. A kör dalárda képezte az egyik fontos megbeszélési tárgyat.

Szép sikerrel tartottak vallásos estélyeket és előadásokat Bethfalván, Székelykeresztúron, Szederjesen, Szentersébethen, Kisgalambfalván, Rugonfalván. Az egyházi énektanítás terén, kívánatos előhaladás jelentetik Alsósímenfalva és Kis-solymosról. Feltűnő jelenség, hogy özv. Ugron Jánosné Br. Györfi Ágnes öméltósága, Fiafalván az ifjuságot többször összegyűjtötte »és nekik bibliai történeteket olvasott fel, szent képekkel illusztrálva.« A régi jó nagyasszonyoknak áldott alakja jelenik meg egy pillanatra lelkünk előtt. Oh, vajha sok ilyen nőt adna még Isten egyházunknak! Alsóboldogfalván református olvasó-egyesület munkálkodik. Nagygalambfalván a lelkész szomszédonként látogatja meg híveit s beszélgetnek vallásos kérdésekről. A többi egyházak köréből megjegyezni való adat alig van.

Az Etéd-sóvidéki kör 1904. őszén tartotta évi közgyűlést Körspatakon. Kimagasló pontja az volt, hogy Pál Balázs helybeli lelkészt 60 éves papi szolgálata alkalmából üdvözölte. Tegyük le mi is az érdemes patriárkha lábaihoz szerencsekívánatunk koszoruját!

Szépén meghonosodtak a vallásos estélyek Etéden, lelkesen buzgólkodnak a hivatottak Siklódon. A többi egyházközségekből jelentés nem érkezett.

Ime egyházmegyénk egyháztársadalmi működésének mustármagja. Adja a mindeneket megáldó Isten, hogy tovább is életerősen fejlődjék s nemsokára terebélyes fa legyen belőle.

(Bögöz.)

Lajos János,
egyh. titkár.

magyarokat s velük maradt akkor is, mikor a szomszéd magyar faluban a lakosokat lakásaik égő romjai alá temették. Áldozatot hozott az általa szeretett népnek, de a csaták között nem használt volna életével, hazájának s embertársainak annyit mint így, hogy a hozzá ragaszkodó magyarokat nem hagyta magára. Igaz, nem ölt... de egy falu népének életét mentette meg.

Vladuc Miklós a románok lelkésze nagyon óvatosan járt el az oláhok lázongása alatt. Csak annyiban vett részt ő is a zavargásokban, hogy tekintélyt és hatalmat biztosítson magának az oláhok fölött amaz időkig, a míg erre szüksége lehetett, de semminemű embertelen dologban sem vett részt.

Maros-Bogát népe veszedelemben.

Ámde hire ment az oláhok között, hogy igen jó dolga van a marosbogátiaknak, mert még egyet sem nyuztak meg elevenen közülök s ezt a román sziveknek nehezen lehetett elviselni. Fel kerekedett tehát Alexandru, a mezőbodonai oláh pap s csakhamar ott termett lándzsás oláhjaival Maros-bogát alatt. Bogát egy magas dombon fekszik, melyet a Maros vize foly körül — s tábort ütött az orosz-téren, azután küldöttséget menesztett Vladuchoz, tudatván vele szándékát a következők-

ben. »Estére bevonulok a faluba s románjaimból minden családhoz be fogok szállásolni tizen-tizenkettőt. Éjjélkor te félre fogod a harangokat vetetni; e jelre a magyarokhoz elszállásolt románok lefogják mészárolni a szállásadó magyarokat.«

Alexandru maga is elment a deputatioval a Marospartig s onnan átkiáltott a magyaroknak, keményen megfenyegetve őket: »No, várjatok! Most megmutatom nektek, hogy én ki vagyok!« De nem lett alkalma megmutatni, hogy ő ki, mert a válasz, melyet Vlaductól kapott, nem volt kedvező és csak ennyiből állt: »Hát jöjjetek s öljetek meg engem előbb s azután a magyarokat, mert különben én nem fogom engedni, hogy bántsátok őket.« És így: egy második zalatnai vérfürdő utánzása nem sikerült Alexandrunak, mert Vladuc Miklós egy tisztelt esperes volt s a románok előtt is nagy tekintélyben állott s azért a Vladuc izenetétől úgy megijedt, hogy még azon az éjszakán elhordta magát.

Másnap reggel, mikor Tokaji letekintett kertjéből a Maroson át az orosz-térre, ott már csak az elhamvadt tüzek maradványai jelezték az elhuzódott oláh tábort.

(Folyt. köv.)

Isten igéje.

Beszéd az Urasztalánál.

Emondotta Péchy Árpád brassói lelkész aug. 13-án, az első pataki urvacsora-osztás alkalmával.

K. T. Az irások szerint Jeruzsálemben volt egy tó, a mely Bethesda-nak nevezetett. E tóhoz ment Izrael betegeinek nagy sokasága gyógyulni és várják vala a viznek megmozdulását. A honnan, a midőn a szenvedő nép, a közel lévő Sion hegyére feltekintett: hitet, reményt merített lelkébe meggyógyulása felől.

Izrael népének Bethesda-mamár nem létezik; vize többé meg nem mozdul; az Isten angyala, többé nem háborítja meg azt..

... Hát mi hová menjünk gyógyulásért? Oh, nekünk adatott immár a gyógyító Bethesda, a a mi szent vallásunk; melyhez, ha oda visszük bánatunkat, égő, fájó könyveinket: ott, mindmind meggyógyulnak azok.

Ugye, keresztyén testvéreim, a mi Bethesda-tornáczában érzitek, hogy lelketek szárnyalni óhajt; érzitek, hogy sziveitek hevesebben dobognak?

Kik jöttetek a bércek és rónák tájairól, édes hazánk különböző vidékeiről, más — meg más család köréből, más — meg más munkakörből, egymást alig — vagy talán nem is ismerve: itt rövid időn ismerősök lettetek. Nemde, a mint álotok itt a Bethesda tornáczában; a közös baj, a közös remény lelkeitek egymás vonzkörébe hozta és most mint egy családnak tagjai, egymást vigasztaljátok? — És mutogattok a Sion felé, egymást biztatva, a honnan várjátok Isten három angyalának: a hitnek, a reménynek és a szeretetnek szárnya lebbenését!

Keresztyén testvéreim! Én így fogom fel a ti mostani hangulatotokat! És e hangulatból magyarázom, hogy annyi templomnak hívei ftt, ideiglenesen gyülekezetté alakulva, istentiszteletet gyakoroltok. E ti cselekedetekben, ott van az atyafiságos

érzés melege, ott a hála, ott a vágy Isten után. És a midőn én ezt látom, hirdetem is nektek, hogy csak így — egyedül így, lebben meg nektek a Bethesda vize... Így, ha van bennetek vágy, az élő Isten után. Az ige pedig Istennek hatalma, minden lelkeknek üdvösségére.

Ezért jöttünk mi is ide, a magyar Sionnak papjai, ajkunkon az örökélet ígétével; e szent asztalt is azért terítettük meg, hogy meggyógyuljatok; az az kielégítessék a ti lelki éhségetek és megenyhüljön a ti lelki szomjatok.

Jöjjetek azért ide mindnyájan, most lebben-tik meg az angyalok az örökélet vizei felett szárnyaikat; jöjjetek, vár a Krisztus!

Mielőtt azonban ide járulnátok, haljátok meg az Urvacsorájának szeretetése történetét. Megírta azt leg részletesebben Pál ap. kor. I. l. 11. r. 23 stb. versében...

Tehát itt van e szent asztalon az új buza zsengeje. Jegye és pecsétje annak, hogy Isten nagykegyelmesen megadta ez évnek is áldását! ~~Itt~~ a cél és imáink által megszentelt kenyér és bor, mint másfelől jegyei és pecsétjei annak, hogy: Ugy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött fiát adta értünk, hogy akik ő benne hisznek, el ne

vessenek, hanem örökéletet vegyenek. Krisztus megáldozta magát értünk, hogy mi a kik benne hiszünk, e hit által utjeremtmények legyünk. Azt példázza tehát szent vacsoránk, hogy valamin a kenyér táplál minket és megvidámit a bor, ugy táplál és

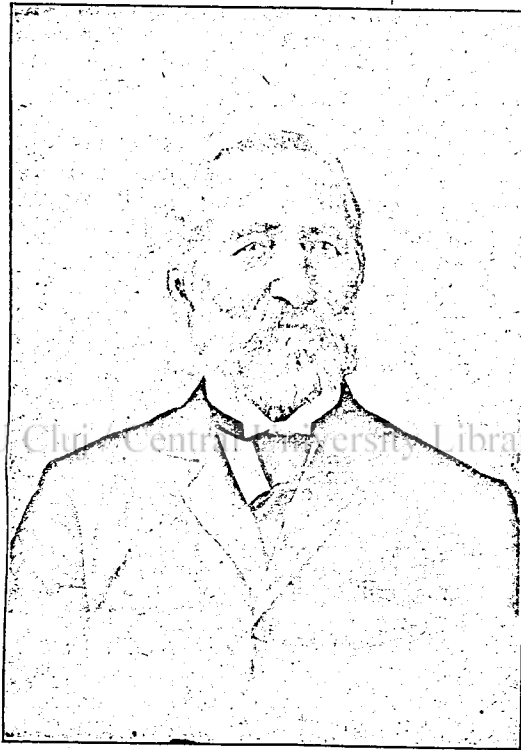
ugy vidámit meg a Krisztusbanvaló élet!

Jöjjetek azért ide mindnyájan, mert itt rebesgetik szárnyaikat a Krisztus angyalai: a hit, a remény, a szeretet! De hozzatok ide alázatos lelket és akkor megvilágosíttatik nektek a Krisztus.

Oh keresztyének, bizony mondom nektek, hogy csak a Krisztus asztalánál tanulhatjuk meg igazán, hogy mi a keresztyénség.

Ne feledjük, hogy Krisztus adta az ő életét miértünk és mi oda kell adjuk a mi életünket embertársainkért: ez a keresztyénség.

Itt szenteltetünk meg a felebaráti szeretet

Totaji János
maros-bogáti ev. ref. pap.

magasztos erényében. Itt teszünk bizonytságot arról, hogy nincs közöttünk személyválogatás; mindnyájan Krisztusé vagyunk és Krisztus által Istennek gyermekei.

Keresztyén testvéreim, nem érzitek-e, hogy ez a hely szent hely? Nem érzitek-e, hogy lelkeitekben szent gerjedelmek támadnak? Igen, mert jelen van az Ur!

Itt, a mint e szent asztal körül egymásra nézünk és üdvözítőnkre gondolunk, mintha hallanok a kettős tüzes nyelveknek zugását: Vegyetek szentlelket! Itt, a mint a megtöretett kenyérre tekintünk, mintha hallanok a menyei szót: Oh emberek szeressétek egymást! Gyakoroljátok az irgalmasságot!

És e pillanatban úgy tetszik nekem, mintha a menyei szeretet melege járná át lelkeinket! Érezzük, hogy a földi dolgoknál vannak magasabb értékek. Érezzük, hogy nem csak kenyérrel él az ember. Érezzük, hogy lélek az a mi megelevenit.

A szent jegyek Krisztus nagy áldozatára emlékeztetnek és arra köteleznek, hogy adjuk mi is, a mi életünket az atyafiakért. — Krisztus pedig mondja: a ki az én tanítványom, az köveszen engemet!

Ne feledjük keresztyének, hogy mi királyi papság, szent nép vagyunk, nekünk nincsenek áldozaraink, istenországa munkája mindenkire vár.

A csendes órák, az otthonban; a merengés a nyári természet ölen; az Isten-háza magasztos igéivel, mind-mind utjai a megszentelődésnek! .. Oh, a mi Bethesdánknál minden fájdalmak meggyógyulnak!

Ezzel a hittel, ezzel az érzéssel, kell a hívő keresztyénnek az Urvacsorához járulni.

Most itt, e fürdőhelyen a hit, az érzés felkeltéséhez nagyban hozzájárul: e hely a hol vagyunk; a remény, a mely lelkeinket eltölti; a hála, a melyet a jó Isten iránt kebleinkben érzünk. Jőjtek azért mindnyájan a szent asztalhoz, vár a Krisztus! Imádkozzunk . . . . .

Hazai krónika

— 1905. aug. 17. —

Az egyesült ellenzék vezérlő bizottsága tájékoztatót intézett a nemzethez a követendő eljárásra nézve. Azon esetben, — úgy mond — ha a kormány a hazafias tisztviselőket felfüggesztené, vagy ellátásukról elmozdítaná, a társadalomnak kell állásukról gondoskodni. És pedig: akár egyesek adománya, akár a pénzintézetektől felvett kölcsön, akár önkéntes adózás útján. A bizottság kötelezettségét vállal, hogy az ekként kiadott költségek vagy megtérítetnek, vagy az adóba beszámítatnak — a mint a rend helyre áll. Sőt az elmozdított tisztviselőket is, azonnal vissza fogják állásukba helyezni, éppen ezért törvénytelen cselekedetek végrehajtására rákényszeríteni magukat ne engedjék. Semmi nemű adó nem bocsátható a kormány kezére. A fogyasztási adók

beszedhetők, de az államot illető rész visszatartandó. Az egész nemzetnek össze kell tartani, mert csak így remélhető, hogy az alkotmányos élet újból vissza áll és az ellen intézett minden támadás meghiúsul.

A nemzetközi szociálisták a múlt vasárnap Budapesten és több vidéki városban gyűléseket tartottak. E gyűlések tárgya az volt, hogy sikra szálljanak az általános titkos választói jogért. Egy küldöttségük ezt megelőzőleg fent járt Krisztoffy belügyminiszternél és ő azt ígérte, hogy a kormány hiva az általános titkos választói jognak, s ha módjában volna, rögtön meg is csinálná. De, nem csinálhatja meg, mert a szövetkezet ellenzék egy része nem akarja. A szociálista gyűléseken vasárnap mindenütt azt határozták, hogy a szövetkezett ellenzék mondjon le a nemzeti követelésekről és csinálja meg a békét és hozzon törvényt az általános titkos választói jogról. Egy kissé érthetetlen a szociálisták határozata, mert az ellenzék programjában is benne van a választói jog kiterjesztése. Ezt megmondta Kossuth Ferencz is.

Egyházi élet.

Bartók püspök körútja. Dr. Bartók György az erdélyi ev. ref. egyházkerület fáradhatatlan buzgóságú püspöke, e hónap folyamán püspöki körútjában a dési egyházmegye következő községeit látogatja meg: augusztus 19-én Kaczkót, 20-án Nagy-Ilondát, 21-én Blenkemezőt, 22-én Magyar-Lápost és Domokost, 23-án Koltót, 24-én S.-M.-Berkeszt és Hosszúfalut, 25-én Hagymás-lápost, 26-án Kendilónát és Dobokát, 27-én Pánczélcsehet, 28-án Esztényt és Felső Tőköt, 29-én Ormányt és Kérót. A püspök körútjában Nagy-Ilondát is felkeresi és részt vesz a templomszentelésen és erre az alkalomra 19-én Búdospatakfürdőn rendezendő közebeden.

Meghívó. A sepsiszentgyörgyi ev. ref. Székely Mikó-kollegium a magyar társadalom részvételével 1905. évi szeptember hó 4-én Hidvégi gróf Mikó Imre szülőházát (ma gróf Mikés Ármin kastélya) születésnapjának századik évfordulóján Zabolán, emléktáblával ünnepélyesen meg fogja jelölni. Ez emlékünnepre, melylyel a collegium nagy alapítójával szemben érzett kegyeletét, hála-lát külsőképpen is nyilvánítani kívánja, a néhai nemes gróf emlékének minden igaz tisztelőjét meghívjuk. Dr. Bodor Tivadar, főgondnok. Glass Ferencz, jegyző. Péter Mózes, igazgató-tanár. Az emlékünnepe sorrendje: 1. Szeptember 4-én délelőtt 8 óra 18 perczkor Brassó—Sepsiszentgyörgy felől érkezés Zabola—Páva pályaudvarára, hol a közönséget Zabola község nevében Földes György zabolai ev. ref. lelkes üdvözlő. 2. Bevonulás a polgári zenekar közreműködése mellett. 3. A község házában üdvözlő beszédet tart Both György községi jegyző. 4. Felvonulás a gróf Mikés Ármin kastélyához. — 1. Nyitányt játszik a zabolai polgári zenekar. 2. Szózat. Énekli a Székely Mikó

kollégium énekkara. 3. Emlékbeszéd. Tartja Bodor János, kollégiumi gondnok, zágoni ev. ref. lelkész. Emléktábla leleplezés. 4. Nemzeti zászló. Éneklí a zabolai vegyes dalkar. 5. Alkalmi óda. Irja és elszavalja Szabó Jenő, kézdivásárhelyi ev. ref. lelkész. 6. Honfidal. Éneklí a zágoni tanítói kar. 7. Megemlékezések és koszoruzások a résztvevő hatóságok és testületek hivatalos képviselői részéről. 8. Himnusz. A zabolai polgári zenekar kísérete mellett éneklí a közönség. — Az ünnepélyre jelentkezések f. évi aug. hó 26-ig Sepsiszentgyörgyre, az ev. ref. Székely Mikó-kollégium igazgatóságához intézendők.

A parokhiáról.

— A kepe értéke. —

Pap. Arra kérem kurátor uramat, hogy szólítsa fel alsó Nagy Jánost, hogy hozza be már ő is az idei képét, mert csupán ő maradt el.

Kurátor. Éppen a felől akartam én is beszélni tiszteletes urammal. Beszéltem én már vele, és mondtam, hogy te, János, miért nem viszed be a tiszteletes uram bérét. Csak te vagy egyedül, a ki még nem képezett. De ugy látszik, hogy te nem is akarsz vinni, hiszen már mind behordtad a mezőről, de sem a tiszteletes uram, sem, a tanító ur nem jutottak eszedbe.

Pap. S mit mondott?

Kurátor. A biz' azt mondta, hogy ő nem is fizet az idén szalmás képét, hanem megadja az árát, a mi a díjlevélben áll. Most egy véka szép tisztabuza 3 korona s ő nagyot csalódik, ha szalmáson fizet, mert az ő buzájának kalangyája két vékát is megad. Megfizet, tehát, azt mondta, minden kalangya után 2 korona 40 fill. Ennyire van becsülve, s ennél többet nem kívánhat a tiszteletes uram se.

Pap. Látom, hogy hol jár a Nagy János esze. Mikor a buza olcsó, akkor adná szalmáson; mikor drágább akkor már pénzértékben. De, nem ér célta, mert eljárása a díj levél egyenes kijátszása lenne. Igaz, hogy a kepe értékelve van, mert a díjlevélben megkell állapítani, hogy mire mehet a papi fizetés összege, de pénzüi csak akkor kellene és lehetne fizetni, ha — mitől a jó Isten örizzön — a jég elverné a határt. De most, mikor semmi csapás nem történt, a mit Isten adott: abból kell megfizetni a képét Nagy Jánosnak is. Ezt megmondhatja, kurátor uram, neki is.

Kurátor. Értem. Meg is mondom.

* * *

Határozat. Minthogy Nagy János aa. többszöri felszólításra sem fizette meg a nyirdombi ref. papnak az őt megillető szalmás képét: az egyházmegyei közigazgatási bíróság a keblí tanács ítéletét helyben hagyja és utasítja Nagy Jánost, hogy fizessen az idei piacci árak szerint, be nem fizetett kalangyáért 5 kor, 25 fillért. (1½

véka buza érték: 4 kor. 75; szalma-érték: 50 fill.) Kelt stb.

* * *

Kurátor: Elhoztam, tiszteletes uram a Nagy János buzájának árát. Most bezzeg bánja és szégyenli, hogy meg nem fizette.

Paulus.

Könyvvezet.

Tokaji János, marosbogáti ev. ref. pap élettörténete.

— Stief Jenő és társa nyomása. Kolozsvár, 1905. —

Kevés papnak jut osztályrészül, hogy életét és munkálkodását írásba foglalva örökítse meg az utókor. Tokaji János, marosbogáti pap ezen kevesek közé tartozik. Az érdemes, buzgó lelkipásztor és a forradalom alatt kiváló szerepet játszó férfi életét és munkálkodását egy csinos kis füzetben adta ki a néhainak veje: Kuzskó István, kolozsvári hirlapíró. Megismerjük e kis füzetből az egész Tokaji családot, mert az elhunyt neje, gyermekei és unokái is igen sikerült képekben vannak bemutatva.

Kuzskó István ur szíveségből abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy bemutatathatjuk olvasóinknak Tokaji Jánost és a marosbogáti ref. templomot, s egyben közölhetjük életrajzát is marosbogáti papságán kezdve. Az életrajz egy kis kortörténet és így olvasóink élvezettel és sok tanulással olvashatják. Kuzskó István urnak e helyen is köszönetünket fejezzük ki szíveséggéért, ki egyébiránt az elhunyt paptársainak, barátainak és jó ismerőseinek díjtalanul küldi meg a füzetet — ha eziránt hozzá fordulnak. A ki azonban Tokaji János emlékének áldozni óhajt anyagilag is: 1 koronától kezdve tetszés szerinti összeget küldhet a m. bagáti ref. papi hivatalhoz a »Tokaji János alapítványra.«

Vegyes hírek.

Öfelsége, a magyar király aug. 18-án töltötte be 75 évét. E napon az egyes hitfelekezetek több helyen ünnepélyes istentiszteletet szoktak tartani, melyen részt vesznek a hatóságok, a különböző hivatalok és a katonaság. A székelyudvarhelyi ref. egyház is tartott, az idén is, ilyen istentiszteletet, melyet Szabó András segédlelkész végzett. A hivatalos testületeken kívül, egyházunk tagjai is számosan vettek részt.

Ágyu gyakorlatok. A Brassóban és Kolozsváron székelő tüzérség az idei ágyu gyakorlatait Udvarhelymegyében a derzsi, peteki és benei határon tartotta meg. A főpróba aug. 16-án volt, a mikor is éles töltéssel: gránáttal és srappnel lőttek. A résztvevő nagy közönségnek alkalma volt az új ágyuk rettentő rombolásában gyönyörködni. Mig nem látjuk, el se tudjuk képzelni, hogy milyen messzire s milyen pontossággal lehet löni a mostani ágyukkal. Nem csoda, ha az ujjab

harcászatban az ágyukra fordítják a fősúlyt, mert ezek hatása szinte felül mulja az emberi elmét.

Erzsébet emlék-ünnep. Az etédi birtokosság a tulajdonát képező »Erzsébet-házban« aug. 20-án leplezi le dicső emlékü királynénk, Erzsébet asszony arcképét. A szép ünnepély sorrendje a következő: 1. Dél előtt 10 órakor Istentisztelet az ev. ref. és róm. kath. templomban, melynek befejezése után a közönség az »Erzsébetház«-ba vonul. 2. Hymnus éneklé a községi dalárda. 3. A birtokossági elnök megnyitóbeszéde. 4. Szóval Szilágyi Béla. 5. Kwartett. Alkalmi ének. 6. Emlékbeszéd. Tartja: Gagyhly Dénes. 7. Szóval Bálinth Zoltán. 8. Szózat. Eneklé a közs. dalárda. Ünnepély után közebéd és este multság lesz.

Az idei nemzetközi uszóversenyen, melyet Angliában tartottak, *Halmay* Zoltán, egy magyar ifju nyerte el az első díjat.

Székelyfiuk iparos pályája. A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara, szeptember hóban eszközli a székelyfiuknak mesterségre fölvetelét. A kamara most arról értesít, hogy ebben az évben csak azok számíthatnak elhelyezésre, akik augusztus végéig a vármegye főispánjához beküldik keresztlevelüket és iskolai bizonyítványukat. Folyamodhatnak 13 évet betöltött és legalább 4 elemi osztályt végzett egészséges fiuk.

Hamis koronások Kolozsváron. Kolozsvár vidékén elszaporodtak a hamis egykoronások. A kolozsvári heti vásárokon rendszeren forgalomba kerül egy-egy darab. A hamis egy koronásokat román emberek terjesztik. Közlebről egy ajtoni oláhnál foglaltak le egyet. Jó lesz vigyázni a hamis pénzekre.

Rabló vándorcigányok. Sajószentpálon a Lángi és társa fakereskedő cég irodájába betörték és onnan 6000 korona készpénzt vettek el. A gyanu vándorcigányokra irányult és a nyomozó csendőrök az országuton egy vándorcigánykaravánt letartoztattak. A cigányok szembeszállottak a csendőrökkel és csak nehéz küzdelem után tudták őket elfogni s megbilincselve a városba szállítani. A cigányoknál 15 ezer korona készpénzt és nagymennyiségű ékszert s egyéb érték tárgyakat találtak. Így kiderült, hogy nemcsak a sajószentpáli, hanem más rablásoknak is ők voltak a tettesei.

Véres gyilkosság Kolozson. Megrendítő gyilkosság történt a mult héten Kolozson. Az éjszaka homályában még eddig ismeretlen tettesek megölték és borzasztó módon megcsonkították a kolozsi meleg sósfürdő dörzsölőjét. Pitymalatkor a fürdő közelében az arra járó emberek az ut mellett nagy vértócsában egy eszméletlen kívüli emberi tesre találtak. Az ember arcza vérral és sárral volt beboritva. A koponya tetején egy valószínűleg kapavágástól eredő hatalmas mély seb tátongott. Arcza be volt törve. Fogai szintén be voltak törve és az egyik füle hiányzott s helyébe a csont fehérlett. A levágott fület pár lépésre a porban megtalálták. Azonkívül a testet több apró jelentéktelenebb szurás borította, a melyek való-

színűleg zsebkésdőfésektől eredhettek. Az így összeszurkált embert a fürdő orvosa bekötözte és beszállították Kolozsvárra, a kórházba. A tetteseket, két bucsuzó legény személyében elfogták.

Gyilkosság-e vagy véletlen? Tuzson András lemhenyi lakós hazunnan halázzsni ment s mivel idejében nem érkezett haza, hozzátartozói keresésére indultak. Az ötödik napon megtalálták a patakba belefulladva. Mivel azonban homlokán egy nagy ütés látszott, az a gyanu merült föl, hogy vajjon nem ütték-e agyon s ugy dobták be a patakba? A vizsgálat megindult, a nyomozás erőyesen folyik s ez talán fog valami világosságot kideríteni a kétes esetre.

A szerkesztő postája.

Veress Mózes urnak *Felső-Sófalva*. Tartozunk a tisztességnek olvasóközönségünk iránt, ön iránt és saját magunk iránt azzal, hogy válaszáat azon formában, a mint megírta, nyilvánosságra ne hozzuk. De, mert, az igazság elől — ha mindjárt az minket is sujtana le — nem kívánunk elzárkózni: készséggel ide írjuk mindazt, a mit védelmére felhoz. És ez, ugy hisszük, elég is. A Sófalván tartott értekezleti közgyűlésről szóló tudósításban egy helyen ez áll: »a székely banderisták alföldi népviseletben jelentek meg. Nem helyes a népviseletet eredeti mivoltából így kiforgatni.« Se több, se kevesebb. Ez az Ön által kifogásolt egyik dolog. Ha Ön és nálunknál »avatottabb« bírálója azt mondja, hogy ugy volt jó: ám legyen. Nézet dolga. De a mi nézetünk más volt akkor is, s más ma is. Mi meghajlunk az énekvezér ur nézete előtt, csak arra kérjük, tartsa tiszteltben a mienket is. Továbbá, ne csak minket dorongoljon ezért, hanem üsse a Székelyudvarhelyen megjelenő két politikai lapot is, mert azok még jobban elítélték az alföldi székely bandériumot. A tudósítás másik kifogásolt része szó szerint ez volt: »a helybeli énekvezér-tanító a dalkarban nem vett részt és így a sikert ez által is nem mozdította elő Talán csak nem az volt az oka, hogy készült a remetei búcsura, vagy a parajdi kath. templomban eléneklendő szent énekre?« Rágalmaztuk-e, becsületében sértettük-e ezáltal? Vagy mint írja: egyéni szabadságában támadtuk volna meg? Nem, mert igaz, hogy az énekvezér ur a dalkarban nem vett részt és igaz, hogy a remetei búcsura járt és a parajdi kath. templomban énekelte. Ezt saját maga beismeri ezen szavaiban: »Tényleg voltam... Igen! a parajdi róm. kath. templomban énekeltem.« Mire való tehát akkor egy oly dologért nekünk esni, ami református egyházi szempontból nem helyes. Mert mi a kérdést nem egyéni, hanem egyházi szempontból bíráljuk el. Éppen ezért, fordítsuk meg a dolgot. Látta-e az énekvezér ur, hogy a kath. kántorok résztvesznek a mi egyházi értekezleteinken, reformáció emlékünnepeinken, vagy éppen templomainkban az istentiszteleten közreműködnek? Ugy-e bár nem. No hát miért akarunk mi olyan tulságos szabadelvűek lenni, a mi esetleg kételyt és gyanut ébreszthet hiveink lelkében. Eljárását csupán az mentheti, hogy a parajdi róm. kath. kántor a veje s az iránta való rokon kötelekből tette. De a rokon köteleket s a róm. kath. atyafiakkal való testvéri egyetértést másképpen is fenn lehet és fenn is kell tartani, s ekkor ilyen esetek nem fordulnak elő. Zársorait mi is elfogadjuk és aláírjuk: »Még most sem késő, értsük meg egymást, munkáljunk együtt szeretettel, testvériesen az Urban.« Helyes. De a mező nem lehet más, mint a református egyház mezeje, s a ki félre kalandoz, az nem igaz református.